

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/190/2018
Identifikačné číslo spisu:	7212217122
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7212217122.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ D.. P. K. a 2/ D.. P. K., oboch bývajúcich v A., B. XX, zastúpených JUDr. Mariánom Lenhardom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Maxima Gorkého 1, proti žalovanej D.. T. X., bývajúcej v A., B. XX, zastúpenej JUDr. Gabrielou Jablonskou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Letná 47, o zaplatenie 15 269,24 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 19 C 1/2013, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 22. marca 2017 sp. zn. 1 Co 105/2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 22. marca 2017 sp. zn. 1 Co 105/2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II rozsudkom z 18. novembra 2015 č. k. 19 C 1/2013-136 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré na strane žalovanej vzniklo tým, že za užívanie nehnuteľnosti v ich vlastníctve neposkytovala žiadne finančné plnenie a nehnuteľnosť užívala bez právneho dôvodu. Súd prvej inštancie zároveň žalobcov zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 1 007,35 eur v prospech jej právnej zástupkyne a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

2. Krajský súd v Košiciach uznesením z 22. marca 2017 sp. zn. 1 Co 105/2016 odvolanie žalobcov odmietol v zmysle § 386 písm. d/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“) a žalovanej priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia svoje odvolanie zakladali na dôvodoch uvedených v ustanoveniach § 205 ods. 1 a 2 písm. d/ a písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), pričom ďalej uviedli, že podrobné zdôvodnenia odvolacích dôvodov doručia súdu osobitným písomným podaním v lehote 15 dní. Odvolací súd však konštatoval, že svoje odvolanie nedoplnili o odvolacie dôvody do uplynutia lehoty na podanie odvolania, ani v lehote 15 dní, ktorú v odvolaní sami uviedli a ani v lehote do rozhodnutia odvolacieho súdu. Uviedol, že prechodné ustanovenia C.s.p. neupravujú osobitný postup súdu vo vzťahu k odstraňovaniu väd odvolania, ktoré bolo podané v čase účinnosti predchádzajúceho procesného predpisu O.s.p., a preto postupoval v zmysle úpravy nového

procesného predpisu, ktorý mu už neumožňuje vyzývať odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov. Odvolací súd zdôraznil, že žalobcovia vo vzťahu k chýbajúcim dôvodom odvolania neboli ukrátení na svojich procesných právach s ohľadom na skutočnosť, že boli v konaní zastúpení advokátom a navyše z obsahu ich odvolania vyplýva, že títo si boli vedomí potreby doplniť do odvolania jeho odvolacie dôvody, keďže sa k tomu aj sami zaviazali, a to v lehote do 15 dní od podania odvolania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Namietali, že odmietnutím odvolania im súd znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.), a to z dôvodu, že k odmietnutiu odvolania došlo bez splnenia podmienok pre postup podľa § 386 písm. d/ C.s.p. Uviedli, že v zákonnej lehote podali tzv. blanketové odvolanie z 11. januára 2016 s tým, že podrobné zdôvodnenie odvolacích dôvodov doručia súdu osobitným písomným podaním v lehote 15 dní od podania odvolania. Dňa 26. januára 2016, teda v 15-dňovej lehote od podania odvolania, zdôvodnili odvolacie dôvody podaného odvolania písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie 27. januára 2016, a tým podľa ich názoru vady odvolania odstránili ešte pred predložením veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Zároveň namietali, že súd prvej inštancie predtým než predložil odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu bol povinný ich vyzvať podľa § 209 ods. 1 O.s.p. na odstránenie vád odvolania s poučením o následkoch nesplnenia si svojej povinnosti. Na základe uvedeného dovolateľa žiadali, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie žalobcov je neprípustné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

7. V danom prípade dovolateľa uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

8. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu zaujala pred účinnosťou C.s.p. záver, že o odňatie možnosti konať pred súdom (vo význame znemožnenia realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávného konania) ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (por. R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996). Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto rozhodnutí nedotkli, preto ich závery treba považovať aj naďalej za aktuálne.

9. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalobcov odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace

procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle C.s.p.

10. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

12. Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť iba odvolacími dôvodmi uvedenými v tomto ustanovení písm. a/ až f/. Podľa odseku 3 rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

13. Podľa § 209 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

14. Podľa § 211 ods. 1 veta prvá O.s.p. ak súd prvého stupňa nesprávne postupoval podľa § 209 ods. 1, odvolací súd sám vyzve toho, kto podal odvolanie, aby doplnil chýbajúce náležitosti, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/.

15. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia podali proti rozsudku súdu prvej inštancie na poštovú prepravu dňa 11. januára 2016 (v odvolacej lehote) tzv. „blanketové odvolanie“, v ktorom uviedli, že podrobné zdôvodnenie odvolacích dôvodov doručia súdu osobitným písomným podaním v lehote 15 dní. Následne predložil prvoinstančný súd vec odvolaciemu súdu na prejednanie odvolania. Odvolací súd uznesením odmietol odvolanie vychádzajúc z toho, že žalobcovia nedoplnili svoje blanketové odvolanie o odvolacie dôvody do uplynutia lehoty na podanie odvolania, ani v lehote 15 dní, ktorú v odvolaní sami uviedli, a ani v lehote do rozhodnutia odvolacieho súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že prechodné ustanovenia neupravujú osobitný postup súdu vo vzťahu k odstraňovaniu väd odvolania, ktoré bolo podané v čase účinnosti predchádzajúceho procesného predpisu O.s.p., odvolací súd postupoval v zmysle úpravy nového procesného predpisu, ktorý mu už neumožňuje vyzývať odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov.

16. Po preskúmaní spisu dovolací súd dospel k záveru, že súdy nižších inštancií svojim nesprávnym postupom zaťažili konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. Ako vyplýva z listinných dôkazov priložených k dovolaniu a ďalšieho obsahu spisu, zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k zažurnalizovaniu podania žalobcov z 26. januára 2016 do spisu, ktoré bolo súdu prvej inštancie doručené 27. januára 2016 (viď č. l. 179 spisu), v rámci ktorého žalobcovia bližšie zdôvodnili skôr podané blanketové odvolanie, predtým ako vec predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní napriek tomu, že v tom čase mu už uvedené podanie bolo doručené. Pokiaľ teda odvolací súd konštatoval, že odvolanie z 11. januára 2016 nebolo doplnené včas, jeho záver je nesprávny. Navyše, najvyšší súd uvádza, že odvolací súd nepostupoval správne, keď náležitosti odvolania žalobcov podaných 11. januára 2016 posudzoval podľa C.s.p., t. j. podľa právnej úpravy platnej a účinnej v čase rozhodovania odvolacieho súdu o podanom odvolaní. Uvedený postup odvolacieho súdu je v rozpore s § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. S poukazom na § 470 ods. 2 prvá veta C.s.p. bolo preto povinnosťou odvolacieho súdu posudzovať náležitosti podaného odvolania žalobcov podľa O.s.p., ktorý bol platný a účinný v čase podania predmetného odvolania.

17. Hoci bolo možné za účinnosti O.s.p. v zmysle ustanovenia § 205 ods. 3 rozširovať rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a rozširovať dôvody odvolania len do uplynutia lehoty na odvolanie, zo žiadneho

ustanovenia O.s.p. nevyplývalo, že by sa toto obmedzenie vzťahovalo aj na možnosť odvolateľa odstrániť vadu odvolania a dodatočne uviesť dôvody, ktoré v odvolaní absentujú úplne. V preskúvanom prípade sa totiž nejedná o rozšírenie dôvodov odvolania, ale o odstránenie chýbajúcich podstatných náležitostí odvolania prostredníctvom špecifikovania dôvodov odvolania, ktoré žalobcovia uviedli vo svojom odvolaní, pričom takýto postup nemožno vyhodnotiť ako rozporný so zákonom (pozri aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 30/2012). Nemožno totiž rozširovať niečo, čo vôbec nie je v odvolaní uvedené. Lehotu na odvolanie a na rozšírenie rozsahu a dôvodov odvolania (§ 205 ods. 3 O.s.p.) nemožno stotožňovať s lehotou na odstránenie väd odvolania. Ak k odstráneniu vady odvolania došlo do rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací súd ho musí (ako bezvadné) preskúmať, pričom nie je rozhodujúce, či k odstráneniu vady došlo po uplynutí lehoty (porovnaj R 20/2014). Ak k odstráneniu vady odvolania dôjde do rozhodnutia odvolacieho súdu, je právne významné, že v čase jeho rozhodovania je vada odstránená; irelevantné je, či k jej odstráneniu došlo po súdom určenej lehote na odstránenie vady alebo po uplynutí odvolacej lehoty (porovnaj napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 32/2005, sp. zn. 5 Cdo 268/2009, sp. zn. 6 Cdo 343/2012). V danom prípade odvolatelia vady odvolania odstránili ešte pred predložením veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Bolo teda irelevantné, že k odstráneniu došlo po uplynutí odvolacej lehoty, a to i v prípade keby nedošlo k chybnému postupu súdu prvej inštancie, ktorý nezaradil do súdneho spisu podanie žalobcov z 26. januára 2016.

18. Pre úplnosť dovolací súd pripomína, že súdy nižších inštancií sa nesprávne vysporiadali i s ustanoveniami § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1 veta prvá O.s.p. Za účinnosti O.s.p., podľa ktorého mali v predmetnej veci súdy postupovať, totiž platilo, že ak odvolanie nemá náležitosti uvedené v § 205 ods. 1 a 2 O.s.p., možno ho odmietnuť, len ak odvolací súd nemôže pre nedostatok týchto náležitostí postupovať v oprávnom konaní tak, ako mu ukladá zákon, t. j. prejednať ho a rozhodnúť o ňom a zároveň ten, kto odvolanie podal, bol súdom prvej inštancie (§ 209 ods. 1 O.s.p.) alebo odvolacím súdom (§ 211 ods. 1 O.s.p.) vyzvaný a správne poučený o tom, ako má chýbajúce náležitosti doplniť. Súd plní svoju povinnosť podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1 O.s.p. bez ohľadu na to, či odvolacia lehota už uplynula a tiež bez ohľadu na skutočnosť, či je účastník zastúpený advokátom, resp. má sám právnické vzdelanie. Ak by preto účastník sám svoje odvolanie neodôvodnil, bolo by povinnosťou prvoinštančného, resp. odvolacieho súdu vyzvať ho na odstránenie vady odvolania s poučením o spôsobe ako má postupovať, a tiež o následkoch nesplnenia si svojej povinnosti. Až potom by mohol odvolací súd pristúpiť k odmietnutiu odvolania účastníka, ktoré by stále nemalo požadované náležitosti.

19. Najvyšší súd so zreteľom na vyššie uvedené konštatuje, že pokiaľ odvolací súd neprihliadol na podanie žalobcov z 26. januára 2016 a odmietol odvolanie žalobcov ako odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 363 C.s.p., týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalobcovia opodstatnene uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

20. Z uvedeného dôvodu dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.).

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

22. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.